

توسعه ابزارهای جذاب سرمایه‌گذاری برای جذب نقدینگی سرگردان

جهت‌دهی به سرمایه‌ها

شروع به کار معاملات گواهی سپرده شمش طلا و نفت و برنامه‌ریزی برای عرضه شرکت‌های سهامی عام

گروه اقتصادی: ابزارهای مالی را می‌توان از مهم‌ترین اهرم‌های اقتصادی در یک اقتصاد مولد و پویا دانست که علاوه بر کاهش ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی، موجب توسعه سرمایه‌گذاری مولد در کشور می‌شود. در ایران، طلا به عنوان یک کالای ارزشمند برای سرمایه‌گذاری و حفظ ارزش پول همواره مورد توجه بوده است، در حالی که نوسانات شدید بازار طلا بویژه طی سال‌های اخیر ریسک خرید این کالا را افزایش داده است. از سوی دیگر وجود طلای تقلبی در بازار به عنوان یک مشکل موجب می‌شود عموم مردم جامعه در معرض خطر خرید طلا و مصنوعات طلای تقلبی و در نتیجه ضرر و زیان مضاعف باشند. در همین راستا و برای رفع این معضل و با هدف کمک به جذب نقدینگی سرگردان، وزارت صمت دولت سیزدهم پیگیر عرضه طلای استخراج‌شده از معادن داخلی به خریداران در قالب سازوکارهای مطمئن بورسی شد.

به گزارش «وطن امروز»، توسعه ابزارهای نوین مالی می‌تواند مسیر سرمایه‌گذاری مولد را هموار کند و موجب عمق‌بخشی به بازارهای مالی و سرمایه‌گذاری شود. سرمایه‌گذاران با استفاده از ابزارهای مختلف مالی می‌توانند ریسک خود را پوشش دهند و از سوی دیگر با افزایش این ابزارها، کارایی بازار افزایش یافته و موجب تخصیص بهینه سرمایه به شرکت‌ها و پروژه‌های مختلف می‌شود. در تازه‌ترین اقدام دولت سیزدهم جهت افزایش ابزارهای مالی، روز یکشنبه ۲۱ اسفند آیین افتتاح معاملات شمش طلا در بازارهای مالی و مشتقه بورس کالای ایران با حضور معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر اقتصاد، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در محل وزارت اقتصاد برگزار شد.

■ گواهی سپرده بر مبنای شمش طلا

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) به عنوان یکی از سازمان‌های اصلی زیرمجموعه وزارت صمت دی‌ماه امسال تقاضای صدور مجوز معاملات اوراق گواهی سپرده بر مبنای شمش را به بانک مرکزی ارائه کرد که معاونت ارزی بانک مرکزی نیز موافقت خود را با طرح سازمان ایمیدرو اعلام کرد. طبق طرح مذکور، طلای استخراج‌شده از معدن زرشوران کشورمان در قالب معاملات اوراق گواهی سپرده بر مبنای شمش به عموم مردم عرضه خواهد شد. در همین زمینه، طبق توافق انجام شده میان ایمیدرو، شرکت طلای زرشوران، بانک ملت و بورس کالای معاملات گواهی سپرده بر مبنای شمش طلا از روز پنجشنبه ۱۸ اسفند آغاز شد. سقف اوراق گواهی سپرده بر مبنای شمش طلا فعلاً تا سقف ۵ تن تعیین شده است که در واحدهای کوچک ۰/۱ گرم قابلیت خرید توسط مردم، شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران را دارد. همچنین برای مشتریانی که

پوشش ریسک تورم و تغییر نرخ ارز برای مردم و پیمانکاران، امنیت نگهداری طلا، امکان خرید و فروش آنلاین، حفظ ذخایر طلا در کشور و معافیت مالیاتی، از جمله مزایای اوراق گواهی سپرده بر مبنای شمش نسبت به خرید فیزیکی طلاست

نکته مهم در بازار این است که معاملات گواهی سپرده شمش طلا در سامانه معاملات ابزارهای نوین مالی بورس کالا انجام می‌شود. به این منظور مشتریان باید اقدام به اخذ کد معاملاتی بازار مالی از بورس کالا کنند. به این ترتیب همه مشتریان بازار مالی و همچنین همه مشتریانی که قبل از تاریخ ۱۸ اردیبهشت امسال اقدام به اخذ کد بازار مشتقه کرده‌اند، باید برای ثبت‌نام در سامانه جدید پذیرش مشتریان بورس کالا و دریافت کد بازار مالی اقدام کنند.

به گفته فعالان بازار سرمایه با توجه به شرایط اقتصادی کشور و روند تورمی موجود، سرمایه‌گذاران تمایل دارند سرمایه و نقدینگی خود را به دارایی‌های با ثبات و با نقد شوندگی سریع تبدیل کنند که از کاهش ارزش سرمایه آنها پیشگیری شود. از طرفی با توجه به نوسان موجود در قیمت و ارزش برخی دارایی‌ها که ریسک سرمایه‌گذاران را بالا می‌برد، سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند سرمایه خود را تبدیل به دارایی‌هایی کنند که ریسک کاهش ارزش در آنها پایین‌تر است.

از سایر دارایی‌ها است؛ در نتیجه اقبال عمومی برای تبدیل نقدینگی سرمایه‌گذاران بویژه اشخاص حقیقی (سرمایه‌گذاران خرد) به طلا، امری بدیهی و منطقی است. از طرفی با توجه به اینکه معاملات در بستر بورس کالا انجام می‌شود، لذا کیفیت و کمیت دارایی پایه که همان طلا است، کاملاً تضمین شده و خریدار هیچ‌گونه دغدغه‌ای از بابت کیفیت، کمیت یا نگرانی از تقلبی بودن کالا نخواهد داشت. از سویی طلای موجود در خزانه بانک‌ها دارای بیمه است.

همچنین باتوجه به اینکه شمش طلا در صندوق بانک‌ها نگهداری می‌شود، لذا تأمین امنیت از حیث نگهداری و نقل و انتقال بر عهده بانک‌های طرف قرارداد بورس کالاست و هیچ‌گونه ریسکی از جمله سرقت متوجه خریدار گواهی سپرده شمش طلا نیست. کاهش کارمزد خرید نسبت به انجام معامله به صورت فیزیکی در بازار و همچنین شفاف شدن قیمت‌های خرید و فروش و کاهش مابه‌التفاوت قیمت خرید و فروش دیگر مزیت این ابزار به شمار می‌رود.

■ ابزاری برای فعالان بخش خصوصی در بورس

یکی دیگر از اقدامات دولت سیزدهم عرضه گواهی سپرده نفتی و گواهی سپرده میعانات گازی در بورس است. گواهی سپرده نفت خام، یک دارایی جدید در نظام اقتصادی ایران برای فعالان بخش خصوصی است که در بورس انرژی عرضه و معامله می‌شود. هر گواهی معادل یک بشکه نفت خام است و دارنده آن می‌تواند این گواهی را به شرکت ملی نفت ایران تحویل دهد و در ازای آن، نفت خام دریافت کند یا آنکه این گواهی

را به دیگران بفروشد. گواهی سپرده نفت خام از روز یکشنبه ۲۱ اسفند ۱۴۰۱ با حضور وزیر نفت و وزیر اقتصاد راهاندازی و از ۲۲ اسفند در بورس انرژی ایران قابلیت معامله پیدا کرده است.

در حال حاضر ۳۶ میلیون بشکه نفت خام و ۳۶ میلیون بشکه میعانات گازی، یعنی کمتر از ۵ درصد از تولید نفت و میعانات گازی کشور در طول یک سال به صورت گواهی سپرده در بورس انرژی عرضه می‌شود اما در مرحله اول و به دلیل ریسک‌های بازار نفت، افراد حقیقی نمی‌توانند

گواهی سپرده نفت خام بخرند؛ به عبارت دیگر در مرحله اول این طرح، مردم نمی‌توانند در آن شرکت کنند و فقط فعالان اقتصادی حقیقی (شرکت‌ها، نهادهای و...) دارای کد

بورسی می‌توانند اقدام به معامله این گواهی در بورس انرژی کنند. در مرحله دوم این طرح نیز صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سبدگردان‌ها می‌توانند اقدام به معامله گواهی سپرده نفت خام و میعانات گازی کنند، بنابراین مردم نیز به صورت غیرمستقیم می‌توانند در این طرح مشارکت کنند. بر اساس این طرح، افراد حقیقی حداقل باید ۱۰۰۰ بشکه نفت خام (۱۰۰۰ گواهی سپرده نفت خام) خریداری کنند. دوره اجرای این طرح ۳۶ ماه است و هزینه انبارداری آن تا ۱۸ ماه صفر است اما پس از آن باید هزینه انبارداری توسط صاحب گواهی پرداخت شود.

همچنین در صورتی که دارنده این گواهی تمایل داشته باشد، می‌تواند نفت خام را به صورت فیزیکی دریافت کند. ناگفته نماند که همانند همه انواع گواهی‌های سپرده کالایی، گواهی سپرده نفت خام نیز دارای کارمزد قانونی و متعارفی است که به تصویب هیات‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده و دارای سقف مشخصی است. تمام وجوه حاصل از فروش گواهی سپرده نفت خام به حساب شرکت ملی نفت واریز می‌شود و مطابق عملیات رایج واحد مالی شرکت ملی نفت ایران تسهیم خواهد شد. سفارش‌گیری و قیمت‌گذاری این گواهی به صورت ارزی بوده و تسویه وجه آن به صورت ریالی خواهد بود.

■ تعمیق بازارهای سرمایه‌گذاری

محمد مخبر در آیین افتتاح معاملات شمش طلا در بازارهای مالی و مشتقه بورس کالای ایران با تأکید بر برنامه‌ریزی و زمانبندی دولت سیزدهم برای تمام موضوعات و مسائل اقتصادی، رشد نقدینگی زیر ۳۰ درصد امروز کشور را مورد اشاره قرار داد و گفت: این دستاوردها بدون برنامه‌ریزی دقیق میسر نمی‌شود. تمام ناترازی‌های اقتصاد کشور زیر ذره‌بین دولت قرار دارد اما باید بدانیم حل این مسائل کاری سخت و زمانبر است. وی با اشاره به اقدامات دولت برای کنترل نوسانات نرخ ارز و به دنبال آن تلاش‌های جدی دشمنان برای ایجاد نابسامانی در بازار ارز ایران تصریح کرد: هر حرکت و اقدامی که دولت برای کنترل نرخ ارز انجام داد، دشمنان با لاف‌های اقدام دیگری را برای بی‌تأثیر کردن

گفت با توجه به اینکه در این مرحله کف تضمین‌شده قیمتی مشخص نمی‌شود، جذابیت بالایی برای عموم مردم در مرحله اول ندارد و به بازار سرمایه و بازار ارز هم فشاری وارد نمی‌کند اما برای اینکه ریسک خریداران قابل مدیریت باشد، امکان پوشش ریسک برای آنها وجود خواهد داشت. همچنین در صورت جذابیت زیاد این بازار، می‌توان سازوکارهایی همچون تخفیف قابل توجه در تبدیل این اوراق به سهام ارائه کرد تا مجدد سرمایه خارج شده از بازار سهام به این بازار برگردد.

به واقع هدف اصلی طراحان اوراق گواهی سپرده نفت خام، ارائه طبقه جدید دارایی جهت سرمایه‌گذاری و گسترش بازار فیزیکی نفتی است اما تأمین مالی صرفاً یک کارکرد فرعی برای این ابزار محسوب می‌شود. در واقع گواهی سپرده نفت خام جزو اوراق بهادار محسوب شده و دیگر کارکردهای فرعی آن شامل پرداخت بدهی‌ها، ارائه ضمانت‌نامه‌ها و توثیق است.

■ تفاوت گواهی سپرده نفت خام با اوراق سلف نفتی

برخلاف اوراق سلف نفتی، گواهی سپرده نفت خام اوراق تأمین مالی نیست. گواهی سپرده نفت خام روشی برای فروش نفت است. یعنی در این روش فرآیند تحویل کالا اتفاق می‌افتد. این در حالی است که آن دسته از ابزارهای مالی همچون سلف که از نوع اوراق بدهی هستند، لزوماً به تحویل کالا نمی‌انجامند. به عنوان مثال هیچ‌کدام از قراردادهای سلف موازی استاندارد تا امروز منجر به تحویل نشده‌اند و تماماً با پرداخت حداکثر سود، منجر به تسویه نقدی شده‌اند. علاوه بر این اوراق سلف هم‌زمان دارای اختیار معامله هستند و دارندگان اوراق در صورت متضرر شدن بابت افت قیمت نفت می‌توانند با سود فروش، از معامله خارج شوند. همچنین قابلیت راه‌اندازی بازار قراردادهای آتی نفت خام به پشتوانه گواهی سپرده نفت وجود دارد. خریداران گواهی سپرده نفت خام نیز همه اشخاص حقیقی می‌توانند باشند. گواهی سپرده نفت خام فاقد سود ثابت تضمینی است. کارشناسان اقتصادی معتقدند اگر سایر ابزارهای

مالی به صورت اوراق گواهی در بورس عرضه شود و بازدهی قابل قبولی داشته باشد، بی‌تردید سودآوری در بازارها کاهش یافته و طبیعتاً مردم سراغ خرید و انباشت طلا، ارز یا خودرو برای حفظ سرمایه نخواهند رفت. به طور کلی به دلیل عدم نیاز به تحویل فیزیکی، جابه‌جایی، تحمیل هزینه و افسار مربوط در هر بار خرید، امکان خرید و فروش مستمر و متعدد بدون جابه‌جایی و ایجاد اطمینان در خریدار و فروشنده نسبت به کیفیت کالای خریداری شده و مسؤلیت انبار پذیرش شده نزد بورس نسبت به کیفیت و کمیت کالای خریداری شده از مزایای معاملات گواهی سپرده کالایی در بورس کالا است.

اکنون که با اجرای طرح فروش نفت خام در قالب اوراق گواهی سپرده کالایی، سرمایه‌گذاران با استفاده از پیش‌بینی قیمت نفت و در کنار آن پیش‌بینی قیمت ارز می‌توانند یک سرمایه‌گذاری امن در حوزه نفت داشته باشند، بی‌شک این طرح در کنار عرضه اوراق گواهی سپرده سایر مواد اولیه در بورس کالا جذابیت‌های بیشتری در بحث مربوط به سرمایه‌گذاری ایجاد خواهد کرد.

بدهی است با توجه به اینکه تاکنون امکان چنین سرمایه‌گذاری‌ای وجود نداشته، اگر اعتماد مردم به این اوراق تأمین شود، این اوراق می‌تواند منابع مالی مناسبی را برای دولت فراهم کند تا بتواند بخشی از کسری بودجه خود را جبران کند و از طرف دیگر با پیش‌بینی قیمت ارز و نفت، سرمایه‌گذاران می‌توانند این اوراق را در مالکیت خود قرار دهند.

گواهی سپرده کالایی همانند سایر ابزارهای بازار سرمایه با اهداف خاص و براساس کاربردهای مشخصی طراحی و عرضه می‌شود. علاوه بر اینکه این ابزار موجب سهولت داد و ستد کالاها می‌شود، یک نوع ابزار تأمین مالی و ابزار تحویل در قراردادهای آتی و اختیار معامله است.

دارنده این اوراق در واقع مالک آن کالاست و در حوزه‌های کالایی همانند نفت، مس و فولاد دارندگان این کالا که تولیدکنندگان نهایی هستند اگر با مشکل موجودی کالا و عدم فروش مواجه باشند می‌توانند این کالا را در انبارهایی نزد بورس کالا و در محدوده‌ای که تابع مقررات خاصی است، مالکیت آن را به افرادی که آن گواهی سپرده را خریداری می‌کنند، منتقل کنند.

توسعه ابزارهای نوین مالی می‌تواند مسیر سرمایه‌گذاری مولد را هموار کند و موجب عمق‌بخشی به بازارهای مالی شود. سرمایه‌گذاران با استفاده از ابزارهای مختلف مالی می‌توانند ریسک خود را پوشش دهند که موجب تخصیص بهینه سرمایه به شرکت‌ها و پروژه‌های مختلف می‌شود

7 5 3 1
R 2 4 6
بالاترین سرعت، بدون قطعی دانلود کنید
حجم نامحدود و پرسرعت با انتخاب اینترنت باکیفیت
بهارمانه شرق
www.baharnet.ir